

SUMAMED® 30 godina – Kako je počela promocija PLIVINA originalnog antibiotika?

Thirty years of SUMAMED® - The Beginnings of Promotion of PLIVA's Original Antibiotic

**IVANA KLINAR, ADELA KOLUMBIĆ LAKOŠ, DRAŽEN KOVAČIĆ,
MIRJANA MATRAPAZOVSKI KUKURUZOVIĆ**

PLIVA Hrvatska d. o. o.

SAŽETAK ____ Skupina istraživača-znanstvenika iz PLIVE stvorila je 1981. godine novi antibiotik pod nazivom azitromicin, po svemu različit od ostalih do tada primjenjivanih antibiotika. U rujnu 1988. godine registriran je PLIVIN originalni antibiotik, azitromicin, poznatiji pod zaštićenim imenom Sumamed®. Osobine azitromicina od samih početaka upućivale su na to da se radi po svemu jedinstvenom antibiotiku koji ima izvrsnu učinkovitost na najčešće uzročnike infekcija, ciljano djelovanje na mjestu infekcije, vrlo se jednostavno i kratko primjenjuje i ima odličnu podnošljivost. Iz farmakoloških osobina i kliničkih istraživanja proizašle su i originalne marketinške kampanje koje su mijenjale paradigmu razumijevanja antimikrobnog učinka i djelovanja na mjestu infekcije, kao i način uzimanja antimikrobnih lijekova. Marketinške kampanje odnosile su se na jednostavnost i kratkoću primjene lijeka te izvrsnu učinkovitost i podnošljivost Sumameda®. U radu su prikazani počeci promocije Sumameda®.

KLJUČNE RIJEČI: Sumamed, azitromicin, klinička primjena, razvoj lijeka, promocija lijeka, marketing lijeka

SUMMARY ____ In 1981 a group of researchers at PLIVA created azithromycin, a new antibiotic completely different from the antibiotics in use at the time. In September 1988 PLIVA registered azithromycin as its original antibiotic under the brand name Sumamed®. From the very beginning the properties of azithromycin indicated that this was a unique antibiotic with excellent efficacy against the most common infectious agents, targeted action at the site of infection, simple dosing, short-term use and excellent tolerability. Pharmacological characteristics and results of clinical trials were used in the original advertising campaigns which resulted in a paradigm shift in the understanding of antimicrobial activity and action at the site of infection, as well as of administration of antimicrobial drugs. Advertising campaigns referred to the simple and short-term use as well as excellent efficacy and tolerability of Sumamed®. The paper focuses on the beginnings of promotion of Sumamed®.

KEY WORDS: Sumamed, azithromycin, clinical use, drug development, drug promotion, drug advertising

→ Uvod

Prošlo je 30 godina otkako je u rujnu 1988. godine registriran PLIVIN originalni antibiotik, azitromicin, poznatiji pod zaštićenim imenom Sumamed® (1, 2).

Azitromicin je stigao iz naših laboratorija. Skupina istraživača-znanstvenika iz PLIVE, dr. sc. S. Đokić, mr. sc. G. Kobrehel, dr. sc. G. Lazarevski i dr. sc. Z. Tamburašev, stvorila je 1981. godine novi antibiotik pod nazivom azitromicin, po svemu različit od ostalih do tada primjenjivanih antibiotika (2, 3). Pfizer, jedna od najvećih svjetskih farmaceutskih kompanija, preuzela je 1987. godine licenciju za proizvodnju i komercijalizaciju proizvoda (2 – 4).

Registracija PLIVINA proizvoda nije išla glatko jer do tada u Hrvatskoj i bivšoj Jugoslaviji nije bio registriran nijedan originalni domaći proizvod s vlastitom registracijskom dokumentacijom koju smo u to vrijeme i osobno nosili sa svim iskopiranim test-listama pojedinih bolesnika na Saveznu

komisiju za lijekove u Beograd. Nakon svih teškoća u samoj registracijskoj proceduri tijekom koje je lijek nekoliko puta skidan s „dnevnog reda“ sjednice dobili smo odobrenje za stavljanje lijeka u promet i krenula je promocija azitromicina. Bili smo svjesni da to neće biti lagan posao jer se lijek znatno razlikovao od ostalih do tada primjenjivanih antimikrobnih lijekova (1). Odmah nakon registracije, 1. listopada iste godine, održan je i prvi internacionalni Simpozij o Sumamedu® u Zagrebu koji je ujedno označio i početak promocije ovog lijeka. Azitromicin je predstavljen kao prvi predstavnik azalidnih antibiotika, kemijskom strukturom vrlo sličan makrolidima, ali s izuzetnim farmakokinetičkim osobinama i širim antimikrobnim spektrom, osobito na neke gram-negativne mikroorganizme. Male promjene u molekuli eritromicina A, umetanje metiliranog dušika u laktonski prsten, uzrokovale su velike promjene u farmakokinetici, višoj koncentraciji lijeka na mjestu infekcije, boljoj resorpciji

i antimikrobom spektru djelovanja (2, 4, 5). Simpozij je vodio glavni istraživač Sumamed[®], PLIVIN vanjski suradnik, infektolog, prof. dr. sc. Slavko Schönwald, a sudjelovali su i predstavnici Pfizera koji su od samih početaka pomagali u razvoju lijeka i u predstavljanju prvih kliničkih istraživanja na svjetskim kongresima.

Osobine azitromicina upućivale su na to da se radi o po svemu jedinstvenom antibiotiku:

- izvrsna učinkovitost na najčešće uzročnike infekcija
- ciljano djelovanje na mjestu infekcije
- jednostavnost primjene
- odlična podnošljivost.

Zbog izuzetnih osobina novom je antibiotiku nadjenuto iznimno ime – Sumamed[®] („summa summarum medicinae“ – zbroj svih znanja iz medicine) (2, 3).

Bili smo svjesni da Sumamed[®] ima znatnu prednost u suvremenoj antibiotskoj terapiji, ponajprije zbog jednostavnog načina primjene koja je proizišla iz jedinstvene farmakokinetike (1, 2), vrlo dobre djelotvornosti i podnošljivosti. U našim daljnjim promotivnim aktivnostima bio je pravi izazov kako ga predstaviti ciljanoj medicinskoj zajednici.

Kliničkim je studijama potvrđeno da je azitromicin učinkovit na najčešće uzročnike infekcija dišnih putova, uključujući i atipične te na *Chlamydia trachomatis*, najčešćeg uzročnika spolno prenosivih bolesti. Uz pomoć licencijskog partnera Pfizera potvrđeno je da postiže visoke koncentracije u tkivima, posebno u inficiranima, a zbog duge polueliminacije može se primjenjivati kratko i jednostavno uz postizanje učinkovitih koncentracija na mjestu infekcije dovoljno dugo vremena (4).

Sumamed[®] je izazvao pravu revoluciju u liječenju antibioticima i postao jedan od najuspješnijih lijekova u svijetu te uvrstio PLIVU u red malobrojnih farmaceutskih kompanija koje imaju vlastiti lijek, a Hrvatsku među devet zemalja koje imaju i vlastiti antibiotik (6). Otkriće Sumamed[®] najveći je događaj u povijesti PLIVE i hrvatske farmaceutske industrije. Izumitelji Sumamed[®] za to su izvanredno otkriće 2000. godine u Americi proglašeni Herojima kemije (6).

Snažno polazište u kreiranju strategije marketinga za Sumamed[®] bile su njegove jedinstvene osobine. Na njima su se temeljile i prve poruke u promociji ovoga lijeka.

• Jednostavno doziranje

Sumamed[®] je jedini antibiotik koji se pri liječenju infekcija dišnih putova uzima jedanput na dan tijekom samo 5 dana, a od 1994. godine tijekom 3 dana (4). Većina drugih antibiotika uzima se više puta na dan tijekom 7 – 10 dana. U lije-

čenju spolno prenosivih bolesti doziranje Sumamed[®] još je jednostavnije – dvije tablete od 500 mg jednokratno čime se približio idealnom antibiotiku (4).

Jednostavno doziranje olakšava uzimanje lijeka točno prema preporuci liječnika. Nepridržavanje uputa o uzimanju antibiotika prepoznato je kao jedan od velikih problema koji za posljedicu može imati komplikacije bolesti i razvoj otpornosti bakterija na antibiotike.

• Ciljano djelovanje na mjestu infekcije

Ispitivanja Sumamed[®] pokazala su da postiže visoke koncentracije u tkivima. Te koncentracije posebno su visoke upravo u inficiranim tkivima. Pokazalo se da upalne stanice prenose Sumamed[®] iz krvi na mjesto upale. Stoga se za Sumamed[®] katkad zna reći da je „pametni antibiotik“ jer najviše koncentracije postiže upravo ondje gdje je to potrebno (2, 4).

Lijek postiže visoke koncentracije intracelularno. Zbog umetnutog dušika postao je bazična molekula koja dobro prolazi staničnu membranu. Intracelularno se nakuplja u lizosomima koji imaju niži pH od ekstracelularnog i intracelularnog prostora. Ovo je svojstvo osobito važno za polimorfonuklearne leukocite, makrofage i monocite. Fagociti su mehanizmom kemotaksije ciljano distribuirani na mjesto infekcije gdje oslobađaju azitromicin u prisutnosti bakterija. To je ključna priča za objašnjenje mehanizma djelovanja azitromicina ne samo na ekstracelularne uzročnike već i na intracelularne.

• Učinkovitost na najčešće uzročnike infekcija

U svakodnevnoj praksi liječnik se susreće s bolesnicima koji boluju od različitih infekcija. Nije uobičajeno, a ni moguće dokazivati uzročnika svake pojedine infekcije u pojedinog bolesnika. Stoga liječnik donosi odluku o odabiru antibiotika na temelju poznavanja najčešćih uzročnika pojedinih bolesti (empirijska terapija). Osobina Sumamed[®] da je učinkovit na najčešće uzročnike uobičajenih infekcija čini ga idealnim odabirom upravo za empirijsko liječenje (7).

• Visoka učinkovitost

Dugogodišnje iskustvo i brojne kliničke studije na velikom broju bolesnika pokazali su da je Sumamed[®] vrlo učinkovit u liječenju uobičajenih infekcija. Stoga Sumamed[®] ima odličnu poziciju u smjernicama za liječenje mnogih infekcija (7 – 10).

• Sigurnost primjene

Sumamed[®] je antibiotik čija se primjena vrlo dobro podnosi. Mogu ga uzimati sve dobne skupine. Danas se njime liječe i trudnice i vrlo mala djeca (5, 11, 12).

Postmarketinška klinička ispitivanja posebno su se bavila sigurnošću primjene Sumamed[®], a početkom devedesetih godina tu je podnošljivost bilo potrebno potvrditi i u pedijatrijskoj populaciji (4, 5).

Počeci promocije Sumamed®

Budući da je za PLIVU Sumamed® bio jedinstven antibiotik, već pri registraciji lijeka dizajnirana je i jedinstvena ambalaža (slika 1.), izrađena u vlastitom dizajnerskom odjelu u suradnji s Medicinsko-informativnim odjelom, a koja se razlikovala od dotadašnje prakse izrade kutije prema ATK (anatomsko-terapijsko-kemijskoj) klasifikaciji lijekova što je u PLIVI prisutna i danas.

SLIKA 1. Jedinstvena ambalaža za antibiotik Sumamed®

I prvi marketinški materijal za lansiranje proizvoda izrađen je u Medicinsko-informativnom odjelu u PLIVI, u suradnji s dizajnerima. Prvi promotivni materijal bio je oglas koji prikazuje kalendar sa samo pet dana primjene lijeka, jedanput na dan. Želja je bila naglasiti jednostavnost primjene. Oglas-kalendar upotrebe lijeka potpisuje akademski slikar Milan Vulpe, dugogodišnji PLIVIN suradnik u izradi promotivnih materijala i ambalaže lijekova (slika 2.) (13). Vulpe je surađivao s PLIVOM od 1950. godine i u svojem se radu često prilagođavao potrebama ove specifične industrije. Njegova suradnja s PLIVINIM stručnjacima na neki način označava početak marketinških kampanja za pojedine proizvode. Možemo slobodno reći da je Milan Vulpe bio jedinstvena osoba u povijesti hrvatskoga grafičkog dizajna. Vulpe je izradio logo PLIVE, unio eksperiment u oglašavanju PLIVINIH lijekova i sudjelovao pri izradi ambalaže za lijekove. U radu se koristio i elementima kolaža i fotografijama, što je vidljivo i na prvom oglasu za Sumamed® koji prikazuje primjenu lijeka u svega nekoliko dana (13, 14).

Međutim, postavlja se pitanje je li u tom trenutku to bila prava poruka ili je stručnoj javnosti trebalo više naglašavati farmakološke osobine lijeka i kliničku učinkovitost. Poruka nije bila dovoljno jasna, radi li se o kalendaru ili o prikazu uporabe lijeka. Na tom istom materijalu stoji napomena da

se ne daje djeci mlađoj od 12 godina, što je u tom trenutku bila uobičajena rečenica u registracijskoj dokumentaciji za sve proizvode koji nemaju registrirane pedijatrijske pripravke i nemaju dovoljno podataka o primjeni lijeka u djece. Ali nije bila prikladna za promotivni materijal proizvoda koji je tek krenuo na tržište. Ta rečenica generirala je puno pitanja o sigurnosti primjene u djece i mogućim nuspojavama. Tijekom idućih godina brojnim je kliničkim ispitivanjima dokazana izvrsna podnošljivost primjene Sumamed® u djece jer je učinkovitost već bila dokazana primjenom u odraslih (4, 11). Predrasude o primjeni u djece dugo su postojale na cjelokupnom tržištu Sumamed® (1), što je poslije utjecalo na razvoj novih marketinških kampanja.

SLIKA 2. Prvi marketinški materijal za Sumamed®: lansiranje proizvoda u jesen 1988. godine

Kao što je već naglašeno, jedna od najvećih snaga Sumamed® jest jedinstvena farmakokinetika koja je u idućoj marketinškoj kampanji prikazana santom leda: 1/10 volumena iznad je površine, a 9/10 skriveno ispod površine. Poruka je bila da je koncentracija Sumamed® u serumu samo vrh sante leda, dok je većina lijeka smještena u tkivima ondje gdje je i najpotrebnija, na mjestu infekcije (slika 3.). Oglas je nastao suradnjom medicinskog i marketinškog odjela i na samom oglasu nalazilo se objašnjenje: nakon resorpcije azitromicin brzo iz seruma prelazi u tkiva te postiže visoke koncentracije na mjestu infekcije. To su počeci promjene razmišljanja o antimikrobnom učinku antibiotika. Sumamed® se nalazi u tkivima gdje je i prisutna infekcija, bila je osnovna poruka za obiteljske liječnike i za pozicioniranje Sumamed®: upotrebljavajte ga za lakše do srednje teške respiratorne infekcije u ambulantnoj praksi te jednokratno u liječenju spolno prenosivih bolesti.

U tom je trenutku, početkom devedesetih godina prošlog

stoljeća, velika pomoć bila registracija azitromicina i u drugim zemljama diljem svijeta, uključujući i zemlje sa strogom legislativom kao što su SAD i Velika Britanija (4). FDA (*Food and Drug Administration*) krajem 1991. godine odobrio je azitromicin za kliničku primjenu nakon devetnaestomjesečnog pregleda cjelokupne pretkliničke i kliničke dokumentacije i stavio ga na američko tržište pod zaštićenim imenom Zithromax (5). Prije toga krenula je prodaja i u Velikoj Britaniji, što je znatno olakšalo promociju Sumameda® i na našim prostorima. Razvijali smo originalne marketinške kampanje za vlastiti proizvod, što je bio pravi izazov.

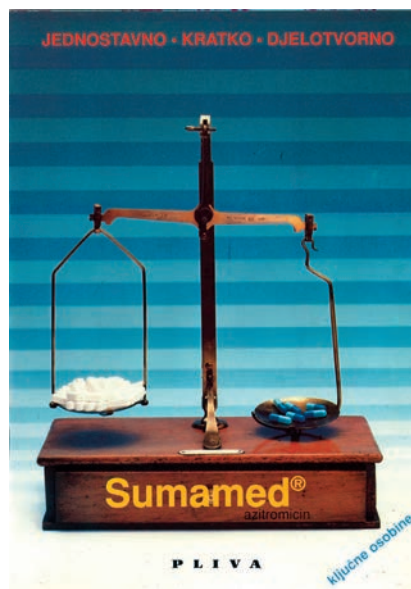

SLIKA 3. Snaga skrivena ispod površine – komunikacija farmakokinetičkih osobina

Nakon registracije pedijatrijskih oblika početkom 1991. godine krenulo se s promocijom pedijatrijskih oblika kao korak naprijed u preskripciji antibiotika u djece. Bio je to revolucionarni preokret: upotreba lijeka samo jedanput na dan tijekom 5 dana s puno upita djeluje li taj antibiotik u tako kratko vrijeme, gdje se kumulira, je li štetan (slika 4.). Teško je bilo objasniti i ciljanoj medicinskoj zajednici koja lijek propisuje da samo nekoliko kapsula može biti učinkovito kao i svi ostali antibiotici koji su se u to vrijeme propisivali na sat, dakle 3 do 4 puta na dan tijekom 7 do 10 dana.

SLIKA 4. Primjena Sumameda® u pedijatrijskoj populaciji

SLIKA 5. Naglasak marketinške kampanje na jednostavnosti primjene Sumameda®

Naglasak na jednostavnosti i kratkoći primjene te jako dobroj učinkovitosti kapsula Sumameda® rezultirao je novom marketinškom kampanjom početkom devedesetih godina, upotrebom vage s prevagom na strani Sumameda® (slika 5.). Ideja je proizašla iz malog odjela koji se bavio medicinsko-marketinškim pozicioniranjem lijeka.

SLIKA 6. Kako bolesnici doživljavaju upute o uzimanju lijeka?

SLIKA 7. Pregled bolesnika kod liječnika, dijagnoza respiratorne infekcije

SLIKA 8. „Preskripcija“ antibiotika za bakterijsku respiratornu infekciju

SLIKA 9. Odlazak bolesnika iz ljekarne

SLIKA 10. Pažnja uzimanje projekta terapije na sat

Kako je sve teklo od 1988. godine do danas?

- Ljeto 1988. godine – prva registracija Sumameda® (kapsule od 250 mg, primjena u odraslih tijekom 5 dana).
- Zima 1991. godine – registracija pripravaka za djecu, novog oblika (tablete od 500/125 mg, sirupi od 100 mg u 5 ml i 200 mg u 5 ml) i novih indikacija (spolno prenosive bolesti i infekcije kože i mekih tkiva – 1 gram).
- Proljeće 1994. – registracija novog, jednostavnijeg režima doziranja – jedanput na dan/3 dana i nove indikacije (*Erythema migrans* – prvi stadij lajmske borelioze u dvostrukoj dozi od 3 grama tijekom 5 dana).
- Proljeće 1997. godine – registracija nove indikacije – infekcija želuca i dvanaesnika uzrokovana *Helicobacter pylori* – 1 g na dan, u kombinaciji s antisekretornim lijekom i ostalim lijekovima.
- Jesen 1999. godine – registracija injekcijskog oblika Sumameda® od 500 mg za teže infekcije.
- Proljeće 2007. godine – registracija nove indikacije – akne – u ukupnoj dozi od 6 g, i to nakon početne doze od 1,5 grama tijekom 3 dana kao pulsna tjedna terapija sljedećih 9 tjedana.
- Proljeće 2010. godine – Sumamed® sirup XL – nova formulacija, stalni rad na poboljšanjima okusa sirupa radi lakšeg uzimanja i bolje suradljivosti.
- Zima 2015. godine – registracija nove indikacije – liječenje kroničnoga klamidijskog prostatitisa. U liječenju kroničnog prostatitisa uzrokovanog *Chlamydom trachomatis* ukupna doza Sumameda® iznosi 4,5 grama, a primjenjuje se u dozi od 500 mg na dan 3 dana tijekom 3 tjedna (1,5 grama na tjedan).
- Jesen 2018. godine – Sumamed® u obliku tableta od 500 mg i 1000 mg za oralnu suspenziju.

Nakon kliničkih ispitivanja petodnevne i trodnevne primjene Sumameda® u odraslih i u djece dokazano je da se primjena lijeka zbog jedinstvene farmakokinetike može dodatno skratiti. Našli smo se pred novom teškoćom jer smo tek uspjeli objasniti petodnevnu primjenu lijeka, a novim ispitivanjem primjena je skraćena: jedanput na dan, samo tri dana. Pedijatrima i ostalim liječnicima trebalo je prenijeti poruku da su dovoljne samo 3 žličice sirupa, samo 3 tablete propisanog Sumameda®. Krenuli smo u aktivnu kampanju sredinom devedesetih godina, prikazivali rezultate sve većeg broja provedenih vlastitih i svjetskih kliničkih istraživanja i angažirali poznatog karikaturista dipl. ing. Srečka Puntarića da crtežom dâ osnovnu poruku: učinkovitost je ista kao i kod drugih antibiotika koji se primjenjuju pri lakšim respiratornim infekcijama u ambulantnom liječenju, ali prednost je na strani jednostavne primjene. Suradljivost bolesnika (5) postala je nit vodilja u marketinškim prezentacijama i sastavni dio svih stručnih sastanaka, a uvijek ju je prezentirao netko od PLIVINIH stručnih suradnika. Naglašavali smo da uspjeh liječenja ne ovisi samo o izboru pravog lijeka nego i o bolesniku te o pridržavanju uputa o liječenju (15).

Ideja je bila da se preko karikature prezentira tadašnja praksa propisivanja antibiotika, više doza, više puta na dan. U tom je trenutku, prema provedenom anketnom ispitivanju u obiteljskoj medicini, samo 20% bolesnika uzimalo antibiotik kako je i propisano, 8 do 10 dana u više dnevnih doza (16). S povećanjem učestalosti doziranja antibiotika i dužine primjene bolesnici su skloni sami skratiti propisanu antibiotsku terapiju (16, 17). Liječnicima i farmaceutima bilo je jasno da svako nepotpuno liječenje može dovesti do razvoja rezistentnih sojeva ili, pak, do nastanka komplikacija, samo ih je na sve navedene činjenice trebalo podsjetiti (4).

Želja nam je bila na duhovit način prikazati liječnicima i ljekarnicima kakva je trenutačna praksa i kako se ponašaju bolesnici. Krenuli smo s prikazom liječničkih uputa da bi zdravstveni radnici s pomoću humora osvijestili i razumjeli kako zapravo bolesnici doživljavaju upute liječnika i ljekarnika kad su bolesni i koliko su te upute njima razumljive (slika 6.). Autor je prikazao pregled bolesnika s respiratornom infekcijom kod liječnika (slika 7.) i detaljnu uputu kako se u to vrijeme „uzimao“

ljivo
pisane
t

SLIKA 11. Svojevoljno smanjivanje propisane terapije nakon što je bolesniku bolje

SLIKA 12. Bolesnik je gotovo bez simptoma i uzima tek po koju tabletu

SLIKA 13. Bolesnik odustaje od liječenja

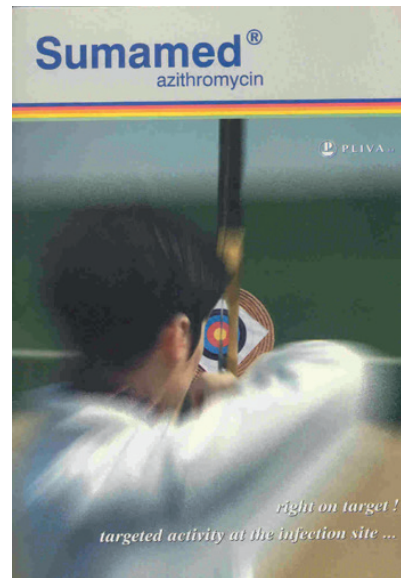
SLIKA 14. Kako se riješiti preostalih antibiotika?

SLIKA 15. Primjena Sumameda® u svijetu i naglasak na trodnevnoj primjeni

antibiotik za respiratorne infekcije (slika 8.). Odlazak iz ljekarne (slika 9.), pažljivo uzimanje antibiotika na sat (slika 10.), svojevremeno smanjivanje terapije kad je bolesniku već bolje (slike 11. i 12.) i na kraju odustajanje od liječenja (slike 13. i 14.) slikovit su prikaz poruke koliko je važan jednostavan režim doziranja i kako kod takvog režima možemo biti sigurni da je naš bolesnik uzeo cijelu propisanu terapiju.

Poruka je bila jasna: Sumamed® je idealan antibiotik koji ima jednostavnu i kratku primjenu te smo sigurni da je antibiotska terapija potpuno provedena jer su samo tri doze

SLIKA 16. Ciljano djelovanje Sumameda® na mjestu infekcije

lijeka imale istovjetni učinak kao 7 do 10 dana nekoga drugog antibiotika koji je primjenjivan i više puta na dan. Sumamed® je kombinacija jednostavnog doziranja, dobre učinkovitosti i odlične podnošljivosti (5, 15). Sredinom devedesetih godina krenule su marketinške kampanje i izvan Hrvatske u kojima se naglašavalo da je već više od 20 milijuna bolesnika liječeno Sumamedom® ili Zithromaxom (Pfizerovo zaštićeno ime). Istodobno se promovirala i primjena lijeka jedanput na dan tijekom samo tri dana (slika 15.).

Novom marketinškom kampanjom, nazvanom „Točno u cilj“ (slika 16.), i dalje su se isticali ciljano djelovanje na mjestu infekcije, jednostavnost i potvrđena učinkovitost te sigurnost primjene Sumameda®.

Sumamed® je u tom trenutku, sredinom devedesetih godina, bio jedini antibiotik koji se primjenjuje samo 3 dana s novom brizgalicom što omogućuje preciznije i lakše doziranje u pedijatrijskoj populaciji, a marketinška poruka o jednostavnom i sigurnom lijeku ostala je ista (slika 17.). Trodnevna primjena Sumameda® u liječenju respiratornih infekcija ostala je do današnjih dana.

Marketinške kampanje širili smo i izvan Hrvatske. „Tri laka

Činjenice o Sumamedu®

BROJNA KLINIČKA ISPITIVANJA POTVRDILA SU ODLIČNU UČINKOVITOST I PODNOŠLJIVOST SUMAMEDA®.

- Danas se Sumamed® rabi u liječenju velikog broja različitih infekcija, a najčešće pri liječenju bolesnika s infekcijama dišnih putova i onih sa spolno prenosivim bolestima.
- Sumamed® je jedini antibiotik koji se u liječenju infekcija dišnih putova uzima jedanput na dan tijekom samo 3 dana. Pritom zbog posebnih osobina Sumamed® djeluje tijekom barem 10 dana.
- Osim direktnog djelovanja na uzročnike infekcija (bakterije), Sumamed® potpomaže i imunski odgovor organizma. Tako se skraćuje trajanje bolesti i ubrzavaju oporavak te povratak uobičajenim aktivnostima.
- Danas je Sumamed® jedan od najčešće upotrebljivanih antibiotika u svijetu. Smjernice za liječenje bolesnika s infektivnim bolestima uključuju Sumamed® kao jedan od lijekova prve linije.

SLIKA 17. Marketinška kampanja za Sumamed® sirup, primjena tijekom tri dana

SLIKA 18. Kampanja za Sumamed® – „Tri laka koraka“

koraka“ naziv je marketinške kampanje jedinstvene na cijelom tržištu Sumameda® u centralnoj i istočnoj Europi. Naglasak je na jednostavnoj primjeni i dobroj suradljivosti bolesnika (slika 18.). Poslije su se kampanje uvijek naslanjale na jednostavnost primjene, sigurnost uzimanja propisane terapije, dobru suradljivost, a pokazale su i zajedništvo PLIVINIH istraživača s medicinskim i marketinškim odjelom kako bi se ispitalo, dokazalo i promoviralo svojstvo imunomodulatornog djelovanja Sumameda® koje je ostalo zanimljivo do današnjih dana. Razvoj novih oblika Sumameda® i indikacija slikovito je prikazan na slici 19.

SLIKA 19. Razvoj Sumameda®: farmaceutski oblici i indikacije

1988. Prva registracija

- Kapsule od 250 mg
- 5-dnevno doziranje

1991. Novi oblici / indikacije

- Tablete od 500/125 mg
- Sirup / Forte sirup
- STD
- SSTI

1994. Novo doziranje / indikacija

- 3 dana
- ECM

1997. Nova indikacija

- *H. pylori*

1999. Novi oblik

- Injekcije

2005. Nova formulacija

- Sirup

2007. Nova indikacija

- Akne, pulsna terapija

2015. Nova indikacija

- Kronični prostatitis CT

2018. Novi oblik

- Tablete za oralnu suspenziju

STD – spolno prenosive infekcije
 SSTI – infekcije kože i mekih tkiva
 ECM – *Erythema migrans*
 CT – *Chlamydia trachomatis*

Što slijedi?

Posebnost osobina Sumamed[®] još je u žarištu istraživanja. Tomu u prilog govore novija istraživanja pozitivnog učinka Sumamed[®] na imunosni odgovor bolesnika, daljnja istraživanja novih mogućnosti u liječenju različitih bolesti i pojednostavnjenje načina uzimanja lijeka. Valja očekivati da će se u skladu s time razvijati i marketinške strategije vezane uz njegovu daljnju promociju.

Zaključak

Kratkim pregledom prvih marketinških materijala koje smo razvili u samoj kompaniji željeli smo prikazati promotivne aktivnosti prema zdravstvenim radnicima, liječnicima i ljekarnicima. U promotivnim aktivnostima uvijek smo isticali samo registrirane indikacije i registriranu dozu lijeka jer je cilj bila

primjena Sumamed[®] samo kad za to postoji opravdan razlog da bi se spriječio razvoj rezistencije. Dobrim pozicioniranjem lijeka i promocijom njegovih jedinstvenih farmakokinetičkih osobina te jednostavne i sigurne primjene održali smo Sumamed[®] na tržištu tijekom tridesetogodišnjeg razdoblja do današnjih dana. Akademski slikar Vulpe prvim je oglasom za Sumamed[®] zasigurno pridonio daljnjem razvoju industrijskog dizajna u Hrvatskoj i početnim marketinškim aktivnostima. U ostalim promotivnim aktivnostima udružili smo snage u samoj PLIVI i promovirali lijek u skladu s potrebama medicinske zajednice i pacijenata. Danas se lijek primjenjuje u svim dobnim skupinama, kod trudnica i imunokompromitiranih bolesnika, ističe se njegovo imunomodulatorno djelovanje, dostupan je u peroralnom i parenteralnom obliku i nalazi se na tržištu diljem svijeta. Ponosni smo što je plod hrvatskih istraživača.

LITERATURA

1. Francetić I. Azitromicin – 10 godina od prve registracije – ponos i predrasude. *Pharmaca* 1999;37:149–58.
2. Đokić S. Od eritromicina do azitromicina – od makrolida do azalida. *Saopćenja* 1988;31:3–38.
3. Banić Tomišić Z. Priča o azitromicinu. *Kem Ind* 2011;60:603–17.
4. Klinar I, Voskresensky-Baričić T. Novosti o azitromicinu. *Medicus* 1994;3:139–48.
5. Šagud M, Klinar I, Schoenwald S, Baričić B. Kliničko istraživanje podnošljivosti azitromicina u djece. *Pharmaca* 1994;32:57–66.
6. Vojvodić A, Valentić R. PLIVINI znanstvenici Heroji kemije 2000. *Medicus* 2000;9:233.
7. Kuzman I, Puljiz I, Tudorić N. Liječenje pneumonija iz opće populacije. *Medicus* 2008;17:29–36.
8. Škerk V, Krhen I, Francetić I, Baričić B, Vrčić H. Novi pogled na primjenu azitromicina u liječenju spolno prenosivih infekcija. *Medicus* 2004;13:111–7.
9. Gašparić M, Penezić A, Kolumbić-Lakoš A, Kovačić D, Matrapazovski Kukuruzović M, Baričić B. Safety and effectiveness of azithromycin in the treatment of lower respiratory infections: an international, multicenter, non-comparative study. *Acta Clin Croat* 2015;54:149–58.
10. Kolumbić-Lakoš A, Pangerčić A, Gašparić M, Matrapazovski Kukuruzović M, Kovačić D, Baričić B. Safety and effectiveness of azithromycin in the treatment of respiratory infections in children. *Curr Med Res Opin* 2012;28:155–62. DOI: 10.1185/03007995.2011.639355.
11. Ficnar B, Huzjak N, Oresković K, Matrapazovski M, Klinar I.; Croatian Azithromycin Study Group. Azithromycin: 3-day versus 5-day course in the treatment of respiratory tract infections in children. *J Chemother* 1997;9:38–43. DOI: 10.1179/joc.1997.9.1.38.
12. Francetić I. Azitromicin u trudnoći i dojenju. *Medicus* 2008;17:103–5.
13. Vulpe M. Oglas: Sumamed: prvi predstavnik azalida – nove skupine antibiotika. *Saopćenja* 1988;31:39–40.
14. Predavanje: Milan Vulpe i poslijeratni grafički dizajn. Dostupno na: <https://www.justdubrovnik.com/event/predavanje-milan-vulpe-i-poslijeratni-graficki-dizajn/>. Datum pristupa. 3. 9. 2018.
15. Klinar I, Belavić Borčić A, Kurilić T. Suradljivost bolesnika. *Farm Glasnik* 2003;59:13–6.
16. Pavić-Sladoljev D, Orešković K. Bolesnikova suradljivost u liječenju infekcija dišnih putova. *Liječ Vjes* 1997;119:193–200.
17. Mandić D, Orešković S, Francetić I. Oral Antibiotic Prescription in Ambulatory Care in 1999 – A Contribution to the Development of Methods for Drug Consumption and Prescription Surveillance Monitoring. *Coll Antropol* 2001;25:459–65.

ADRESA ZA DOPISIVANJE:

Dr. sc. Ivana Klinar, dr. med.
PLIVA Hrvatska d. o. o.
Prilaz baruna Filipovića 25, Zagreb
e-mail: ivana.klinar@pliva.hr

PRIMLJENO/RECEIVED:

23. 8. 2018./August 23, 2018

PRIHVAĆENO/ACCEPTED:

13. 9. 2018./September 13, 2018

